

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**ФАКУЛЬТЕТ ЗАХИСТУ РОСЛИН, БІОТЕХНОЛОГІЙ
І ЕКОЛОГІЇ**

ЗБІРНИК

матеріалів доповідей

**ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ**

І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

**«ЕКОЛОГІЯ – ФІЛОСОФІЯ ІСНУВАННЯ
ЛЮДСТВА»**

19-20 квітня 2023 р.

Київ – 2023

УДК 113/119: 502/504

E45

Збірник містить матеріали доповідей учасників ІХ Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених «Екологія – філософія існування людства», що проходить 19-20 квітня 2023 р. на базі кафедри екології агросфери та екологічного контролю факультету захисту рослин, біотехнологій та екології Національного університету біоресурсів та природокористування України.

Мета конференції - підвищення ефективності та якості наукових досліджень, підтримки зв'язків у науковій галузі серед студентів, аспірантів, молодих вчених вищих аграрних навчальних закладів України та країн Європи, представлення, обговорення та використання результатів досліджень.

Матеріали конференції надруковані в авторській редакції, автори несуть відповідальність за поданий матеріал.

Організаційний комітет: Кондратюк В.М., Коломієць Ю.В., Наумовська О.І., Паламарчук С.П., Строкаль В.П.

Відповідальні за випуск: Паламарчук С.П., Наумовська О.І.

Ухвалено вченою радою факультету захисту рослин, біотехнологій та екології (протокол №8 від 20 квітня 2023 р.).

УДК 504.631:458(477.46)

ПРИЧИНИ, НАСЛІДКИ ТА МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ВИРШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ДЕГРАДАЦІЇ ҐРУНТІВ В ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Кравець Г.С., студентка ОС Бакалавр, спеціальності 101 Екологія

Бережняк Є.М., канд. с.-г. наук, доцент,

факультет захисту рослин, біотехнологій та екології,

Національний університет біоресурсів та природокористування України, м. Київ

Черкаська область, розташована в центрі України, має значний аграрний потенціал та є однією з провідних областей країни за обсягами виробництва сільськогосподарської продукції. Незважаючи на це, для ґрунтів регіону актуальною проблемою є їх деградація, що викликана наслідком надмірного впливу господарської діяльності та постійної чи періодичної негативної дії природних факторів, що в кінцевому результаті призводить до погіршення властивостей ґрунтів.

Що стосується безпосередньо Черкаської області, то головними *причинами деградації ґрунтів* переважно є: інтенсивне землеробство, із застосуванням важкої сільськогосподарської техніки та висіву у великій мірі просапних культур, що призводить до зниження їх родючості; також суттєва вирубка лісів та інші форми лісозаготівлі. Відомо, що дерева здатні стримувати і регулювати водні потоки, які рухаються вниз по поверхні схилів земель, завдяки своїй високій водоутримуючій здатності. Тому вирубка лісів в області впливає не тільки на зниження вмісту гумусу в ґрунтах і призводить до втрати їх родючості та масового розповсюдження ерозійних процесів. Незначну механічну деградацію ґрунтів може спричинити випас великої рогатої худоби, оскільки тварини перебуваючи тривалий час на одному місці, ущільнюють ґрунт, а це призводить до зниження водопроникності, повітромісткості й загалом до втрат родючості. Локально зустрічаються також і незначні забруднення ґрунтів залишками пестицидів, агрохімікатів та інших хімічних речовин.

Щодо *наслідків деградації ґрунтів* у Черкаській області, то варто помітити також не тільки зменшення їх родючості, що може призвести до недобору урожаю сільськогосподарських культур, а й збільшення витрат на внесення добрив, а це, у свою чергу, помітно зменшить економічну ефективність впровадження інтенсивних технологій землеробства на деградованих ґрунтах. У випадках забруднення ґрунтів хімічними речовинами та відходами промисловості, відмічається погіршення здоров'я людей, які займаються землеробською практикою. Також деградація ґрунтів впливає і на зменшення

біорізноманіття, оскільки виснажені ґрунти не спроможні підтримувати необхідний баланс рівноваги в агроєкосистемі.

З метою запобігання деградації ґрунтів в Черкаській області необхідно реалізувати наступні *заходи*: встановити контроль оптимальності землекористування та технологій із дотриманням сівозміни, системи удобрення та протиерозійного обробітку ґрунту, вивести із експлуатації непридатних для обробітку земель; мінімізувати вирубку лісів та розробити програму дій з їх відновлення; обмежити використання агресивних хімічних речовин в агроєкосистемах та забезпечити ефективне збереження водних ресурсів; розробити та впровадити комплексну програму з відновлення деградованих ґрунтів, включаючи оптимізацію показників родючості й відтворення біорізноманіття. Існує також й нагальна потреба у заохочуванні фермерів та інших землекористувачів щодо використання екологічно безпечних методів обробітку ґрунтів та технологій ведення сільського господарства. І, насамкінець, необхідно проводити навчання з підвищення кваліфікації фахівців у галузі землеробства та охорони довкілля.

Таким чином, загальна мета цих заходів полягає у збереженні природних ресурсів області та забезпеченні стійкого розвитку регіону. Для успішного вирішення проблем пов'язаних із деградацією ґрунтів в області необхідна тісна співпраця між урядовими органами, фахівцями у галузі землеробства, екології, фермерськими господарствами та місцевими громадами. Тільки у такій співпраці можна досягти успіху.